

Appendix: The Azerbaijani Population

In the Republic of Azerbaijan, ethnic Azerbaijanis account for close to 91 percent of the population of 8.1 million.¹ In the neighboring Republic of Georgia, there are approximately 300,000 Azerbaijanis. Estimates of the number of Azerbaijanis in Turkey range between 500,000 and 2 million. This group is concentrated in northeast Turkey, predominantly in the area of Kars and Igdir.² In Iraq, there are an estimated 300,000–900,000 Turkic speakers whom Baku considers Azerbaijanis. No data has been obtained on their self-identity.

Approximately half of the population of Iran is non-Persian. In the Pahlavi period and under the Islamic Republic, the Iranian governments have not published census information regarding the primary language or ethnic identity of citizens, so the ethnic breakdown cannot be precisely determined. Moreover, the subjective self-identification of the population of Iran is inherently fluid. The approximate ethnic breakdown of non-Persians in Iran is: Azerbaijanis and tribal Turks (20–30 percent); Kurds (9 percent), Baluchis (3 percent), Arabs (2.5 percent), Turkmen (1.5 percent).³ Many of the ethnic minorities are concentrated in specific prov-

inces. The Azerbaijanis, for instance, are the predominant population in three provinces: East Azerbaijan, West Azerbaijan, and Ardebil Province. Tehran itself is a multi-ethnic capital, and non-Persians comprise the majority of the city's population.

There is a considerable lack of consensus regarding the number of Azerbaijanis in Iran; most researchers who quote an exact number are usually quoting one of their colleague's studies, which are generally based on estimates and not field research. Furthermore, many parties with vested interests manipulate figures and information to suit their political agendas. Official Iranian sources tend to deflate the number of Azerbaijanis in order to project a clear Persian majority in Iran, and thus preserve their claim to linguistic and cultural predominance.⁴ Azerbaijani political groups, on the other hand, tend to inflate the numbers to project the image of a large people and reinforce their claims for Azerbaijani rights in Iran. In this book, both official Iranian sources and claims by Azerbaijani activists outside of Iran have been excluded from the calculation. However, assertions by Azerbaijani groups operating in Iran today have been included in this analysis.

Most mainstream estimates on the number of ethnic minorities in Iran claim that the Persians account for approximately 50 percent of the country's population, the remaining half being comprised of various minorities, of which the Azerbaijani is the largest.⁵ Most conventional estimates on Azerbaijani population range between one-fifth to

4. The *Area Handbook for Iran* (Washington, D.C.: Government Printing Office, 1971), p. 81, states that "the US government affirms that both the censuses of 1956 and 1966 were underreported, partly because of census-taking methods and the government's

جمعیت آذربایجان

قریب به ۹۱ درصد از جمعیت ۸/۱ میلیونی جمهوری آذربایجان را قومیت آذربایجانی تشکیل می دهد.^۱ در جمهوری گرجستان نیز تقریباً ۴۰۰ هزار آذربایجانی زندگی می کنند. در ترکیه نیز در گستره مناطقی از kars تا Iğdir حدود ۵۰۰ هزار تا ۲ میلیون نفر آذربایجانی ساکن هستند.^۲ برآورد می شود در عراق بیش از یک و نیم میلیون نفر ترک آذربایجانی زندگی می کنند که از باکو مهاجرت کرده اند و اطلاعات زیادی درباره هویت ملی آنها در دست نیست.

نیمی از جمعیت ایران را نیز غیر فارسها تشکیل می دهند. در رژیم پهلوی و همچنین نظام جمهوری اسلامی سرشماری دقیقی بر اساس زبان و هویت قومی شهروندان ایرانی منتشر نشده است. علاوه بر این هویت قومی در ایران در حال تغییر و تحول است.

جزئیات هویت قومی در ایران به این ترتیب است:

جمعیت ترکهای آذربایجانی و سایر ترکها بین ۲۵ تا ۳۷ درصد، اکراد ۸ درصد، بلوچ ۳ درصد، عرب ها ۳ درصد و ترکمن ها حدود ۲ درصد.^۳

بسیاری از اقلیتهای قومی در ایران در استانهای مشخص و خاصی متمرکز هستند. برای مثال آذربایجانها در استانهای آذربایجان شرقی، آذربایجان غربی، اردبیل، زنجان، قزوین و همدان جمعیت ویژه محسوب می شوند. تهران نیز مرکز تجمع اقوام مختلف است و اکثر جمعیت آن را

جزئیات هویت قومی در ایران به این ترتیب است:

جمعیت ترکهای آذربایجانی و سایر ترکها بین ۲۵ تا ۳۷ درصد، اکراد ۸ درصد، بلوچ ۳ درصد، عرب ها ۳ درصد و ترکمن ها حدود ۲ درصد.^۳

بسیاری از اقلیتهای قومی در ایران در استانهای مشخص و خاصی متمرکز هستند. برای مثال آذربایجانیها در استانهای آذربایجان شرقی^۴ آذربایجان غربی، اردبیل، زنجان، قزوین و همدان جمعیت ویژه محسوب می شوند. تهران نیز مرکز تجمع اقوام مختلف است و اکثر جمعیت آن را غیر فارسها تشکیل می دهند. با وجود این، بسیاری از محققین در تحقیقات خود از آمارهای که همکارانشان بر پایه برآوردها بدست آورده اند بهره می گیرند. از سوی دیگر بسیاری از احزاب و گروههایی که دارای گرایش و تمایلات خاصی هستند برای پیش بردن برنامه های سیاسی خود اطلاعات را دستکاری می کنند. منابع رسمی ایران تمایل دارند که برای اکثر نشان دادن فارسها در ایران از تعداد آذربایجانیها بکاهند و بدین ترتیب ادعاهای خود مبنی بر غلبه زبانشناختی و برتری این قوم حفظ کنند.^۴ البته گروه های سیاسی آذربایجانی نیز برای تقویت ادعاهای خود مبنی بر حقوق آذربایجانیها سعی در افزایش آمار جمعیت آذربایجانی دارند. در این کتاب منابع و ادعاهای رسمی ایران توسط فعالان آذربایجانی خارج از ایران محاسبه و بحث نشده است. ولی اعلامیه های گروه های فعال سیاسی در ایران به چشم می خورد. اغلب برآوردهای کلی در خصوص ترکیب جمعیتی اقوام ایرانی ادعا می کنند که فارسها تقریباً ۵۰ درصد جمعیت این کشور را تشکیل می دهند. نیمی دیگر از جمعیت ایران متشکل از اقلیتهای مختلفی است که اکثریت آنها آذربایجانی می باشند.^۵ اغلب برآوردها درباره جمعیت آذربایجانیها بین یک چهارم

Borders and Brethren

Iran and the Challenge of Azerbaijani Identity

Brenda Shaffer

The Azerbaijani people have been divided between Iran and the former Soviet republic of Azerbaijan for more than 150 years, yet they have retained their ethnic identity. The collapse of the Soviet Union and the emergence of an independent Azerbaijan have only served to reinforce their collective identity.

In *Borders and Brethren*, **Brenda Shaffer** examines trends in Azerbaijani collective identity from the period of the Islamic Revolution in Iran through the Soviet breakup and the beginnings of the Republic of Azerbaijan (1979–2000). Challenging the mainstream view in contemporary Iranian studies, **Shaffer** argues that a distinctive Azerbaijani identity exists in Iran and that Azerbaijani ethnicity must be a part of studies of Iranian society and assessments of regime stability in Iran. She analyzes how Azerbaijanis have maintained their identity and how that identity has assumed different forms in the former Soviet Union and Iran. In addition to contributing to the study of ethnic identity, the book reveals the dilemmas of ethnic politics in Iran.

Brenda Shaffer is Research Director of the Caspian Studies Program at Harvard University. She is the author of *Partners in Need: The Strategic Relationship of Russia and Iran*.

“A very comprehensive and interesting intellectual endeavor that will interest specialists on identity, the Middle East, and post-Soviet studies, as well as the citizens of Iran and the Republic of Azerbaijan.”

—Hamlet Isaxanlı, President and Founder of Khazar University, Baku, Azerbaijan